

ÄLYKÄS LIIKENNE 2007 - 2010

Johtoryhmän ensimmäinen kokous 23.8.2007, Tiehallinto, Istuntosali

Tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntämällä kansallisesti yhteentoimivia, asiakaslähtöisiä ja tuloksellisuutta lisääviä liikenteen ja liikkumisen palveluja ja palvelukokonaisuuksia.

Lähtökohta kuntasektorin ja lvm:n hallinnonalan laitosten sekä innovaatiotoiminnan viranomaisrahoittajien tiivis yhteistyö ja verkostomainen toimintatapa.

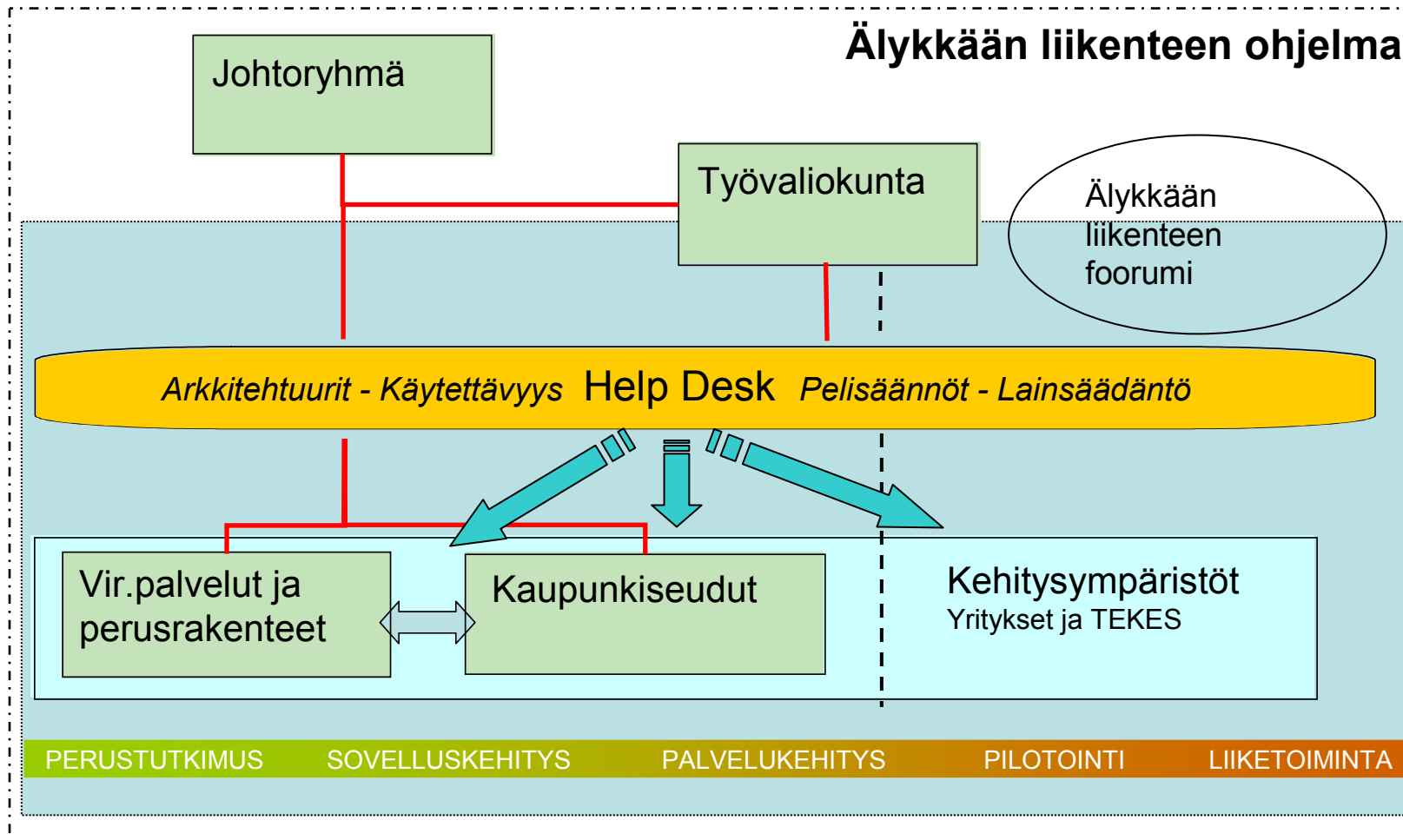

ÄLLI Tavoitteet

- Päästöjen vähentäminen älykkäiden liikennejärjestelmäratkaisujen avulla
- Liikenneturvallisuuden parantaminen älykkäiden palvelujen ansiosta
- Liikenneverkkojen käytön tehostuminen
- Tuottavuuden kasvu Suomessa ITS:n generoimana
- Korkeatasoisen ja kansainvälisesti tunnustetun suomalaisen osaamisen ylläpitäminen älykkään liikenteen sektorilla
- Arjen matkojen ja palvelujen toimivuuden parantaminen

Organisoituminen ja toimintamalli

Organisoituminen ja toimintamalli

- ✓ Johtoryhmä

- ✓ Työvaliokunta
 - ✓ ohjelmapäällikkö
 - ✓ hankesihteeri
 - ✓ muut jäsenet
 - ✓ tukipalvelut - Help Desk

- ✓ Teemat

- ✓ Kehitysympäristöt

Teema 1: Viranomaispalvelut ja perusrakenteet

Painopisteet:

- ✓ Viranomaisten ylläpitämien liikenteen tietovarastojen kehittäminen

- ✓ Viranomaispalvelujen kehittäminen
 - ✓ satamat ja terminaalit
 - ✓ kulkuneuvon kuljettamisen turvallisuus
 - ✓ liikenteen ohjauksen automatisointi
 - ✓ liikenneverkon tilan seuranta ja älykäs hinnoittelu

Teema 2: Kaupunkiseutujen palvelut

Painopisteet:

- ✓ Kaupunkiseutujen valtakunnallisten joukkoliikenteen älykkäiden ratkaisujen toteuttaminen
 - ✓ matkustajainformaatiopalvelut
 - ✓ liikenteen ohjauspalvelut
 - ✓ maksujärjestelmät

- ✓ Seudullisen yhteistyön valtakunnallisten ratkaisujen määrittäminen ja toteutus
 - ✓ liikenteen ohjauskeskukset
 - ✓ seudun asukkaiden palvelut
 - ✓ viranomaispalvelut

Älykkään liikenteen kehitysympäristöt

- ✓ 100 000 ajoneuvoa/älypuhelinta
 - ✓ liikenteen tilannekuva, liikenteen tiedotus, jne.

- ✓ kulkuneuvojen tietoliikenne laajakaistaan
 - ✓ etenkin joukkoliikenne
 - ✓ valoetus, ajantasainformaatio, maksusovellukset, jne.

- ✓ älykkäät satamat, terminaalit ja rajanylitys
 - ✓ kulunvalvonta, ajoneuvojen tunnistaminen, rfid, ohjaus- ja vuorojärjestelmät

- ✓ ajosuoriteperusteisen maksamisen alusta

Organisoituminen ja toimintamalli

- ✓ Päättösehdotus:
- ✓ Esitetään, että johtoryhmä käy yleiskeskustelun ja sopii ohjelman rakenteesta ja tavoitteista.

Teemat

- ✓ Teemaan perustetaan ohjausryhmä ja nimetään vetäjä.
- ✓ Teemat voivat hyödyntää toiminnassaan ohjelman tarjoamia tukipalveluita.
- ✓ Teemoissa voidaan käynnistää hankkeita, jotka osaltaan tukevat kehitysympäristöjä tai näistä täysin irrallisia muita älykkään liikenteen hankkeita.
- ✓ Teemojen välinen toiminta pyritään saamaan mahdollisimman saumattomaksi ja teemojen väliset rajat mataliksi, lähinnä hallinnollisiksi.

Teemat

- ✓ Teemat organisoituvat yhteisten tavoitteiden ja tarpeiden ympärille muodostaen toimijoiden verkon ja ohjausmallin.
- ✓ Ohjelman teemat toimivat itsenäisesti ÄLLI johtoryhmässä hyväksytyn vuotuisen toimintasuunnitelman mukaisesti ja päättävät teemassa käynnistettävistä hauista ja hankkeista.
- ✓ Rahoitus käynnistettäville hankkeille toteutetaan teeman sisällä.

Teemat

- ✓ Teeman puheenjohtajan, ohjelmapäällikön ja –sihteerin avustuksella organisoidaan teeman toiminta ja toimijat sekä laaditaan teeman toimintasuunnitelma.

- ✓ Toimintasuunnitelmassa kuvataan teeman:

- ✓ Tavoitteet, sisältö ja aikataulu
 - ✓ Organisoituminen
 - ✓ Hankehaut ja tarjouspyynnöt
 - ✓ Ohjelman tukipalveluiden käyttötarve
 - ✓ Budjetti ja mahdolliset rahoitustarpeet

Teemat

- ✓ Päätösehdotus:
- ✓ Esitetään, että johtoryhmä käy keskustelun kehittämisohjelman teemojen organisoitumisesta, toiminnasta, hakumenettelystä sekä päätöksentekoprosessista.
- ✓ Sovitaan alustavasti teemojen vastuu- ja muut organisaatiot ja sekä nimetään mahdolliset teeman vetäjät tai ainakin yhdyshenkilöt joiden kanssa voidaan neuvotteluja jatkaa.

Älykkään liikenteen kehitysympäristöt

Tiehallinnon toimeksiannosta
Älykkään liikenteen johtoryhmälle
Antti Rainio

Kehitysympäristöjen rooli

Kehitysympäristöt tarjoavat

- tietoa käyttäjien tarpeista
- kuvaukset tietovarannoista ja -virroista sekä niiden rajapinnoista
- kuvaukset laite- ja ohjelmistokomponenttien arkkitehtuurista
- suuren määrän käytössä olevia laitteita sovellusten ja palvelujen alustana
- erilaisia käyttäjäryhmiä ja käytettävyyden testausta
- demonstraatioympäristön

Kehitysympäristöt

- lisäävät verkostoitumista ja tarjoavat pk-yrityksille tuotekehitysmahdollisuuksia
- säästävät kustannuksia
- lyhentävät tuotekehitykseen tarvittavaa aikaa
- tuottavat kypsempää ratkaisuja
- edistävät tulosten levittämistä ja omaksumista

Kehitysympäristöt ohjelmassa

seuranta ja aloitteet

ÄLLI foorumi

Älykkään liikenteen ohjelman johtoryhmä

sitoutuminen muutoksen johtamiseen

teemat/alaohjelmat

keskeisten hankkeiden tunnistaminen ja resurssointi

ratkaisujen ja palvelujen kehittäminen

mahdollistava tekniikka

vertikaaliset hankkeet / palvelupilotit

arkkitehtuurit, pelisäännöt, käytettävyys

horisontaaliset tukiprojektit/help deskit

jatkuvasti kehittyvä t&k infrastruktuuri

generaation teknologian hankkeet

Kehitysympäristöt

Älykkään liikenteen kehitysympäristöt

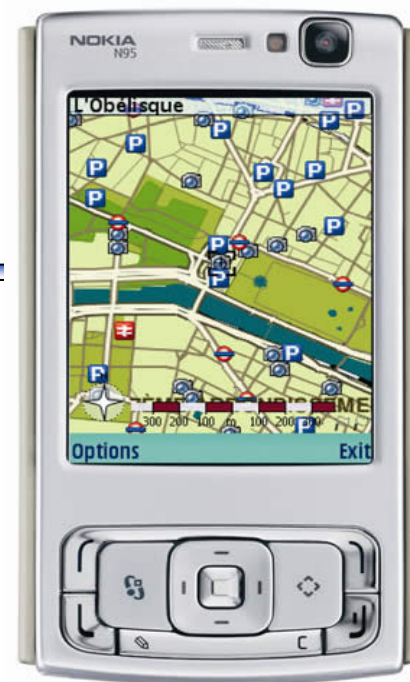
1. Liikenteen palvelut älypuhelimissa
2. Langaton laajakaista joukkoliikenteessä
3. Ajoneuvojen etätunnisteet tavaraliikenteessä
4. Maksusovellusten avoimet telematiikka-alustat

muita potentiaalisia

- etätunnisteet tavarankuljetuksessa (laajennos)
- autojen passiiviset etätunnisteet
- jalankulun reitti-informaatio
- ...

Liikenteen palvelut älypuhelimissa

- Liikenneinformaation keruu/tilannekuva
- Häiriö- ja ruuhkatiedotus
- Keli- ja liikenne-ennusteet
- Ylinopeusvaroitus
- Navigointipalvelut ja matkailutiedot
- Tapahtumaopastus
- Ajopäiväkirja

100.000 rekisteröitynyttä

Feature Pack 2

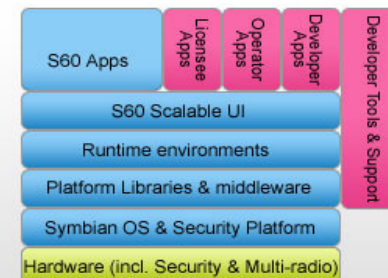
- Open C
- Multimedia performance
- Mid range usability and UI effects

Feature Pack 1

- Next generation web browsing
- Over-the-air firmware update
- Advanced device management
- User experience enhancements

S60 3rd Edition

- Flexible and safer platform
- New multimedia functionality
- Improved enterprise mobility

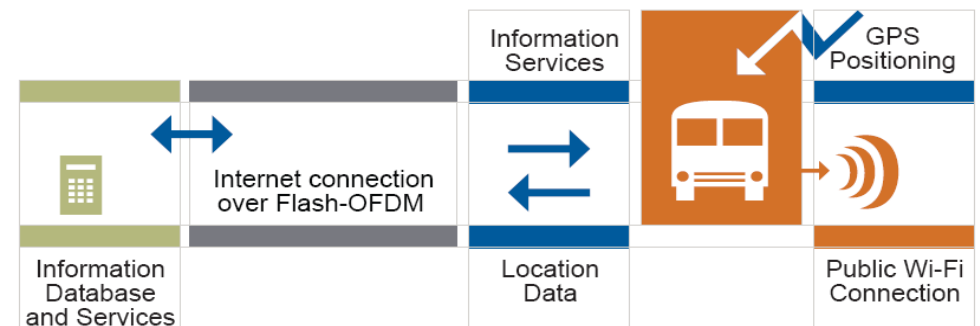

Langaton laajakaista joukkoliikenteessä

- Liikennevaloetuuudet
- Sähköinen maksaminen
- Langaton lähiverkko matkustajille
- Kaluston seuranta
- Ajantasainen joukkoliikenneinformaatio
- Liikenteen olosuhdetietojen keruu

Kaikki joukkoliikennevälineet

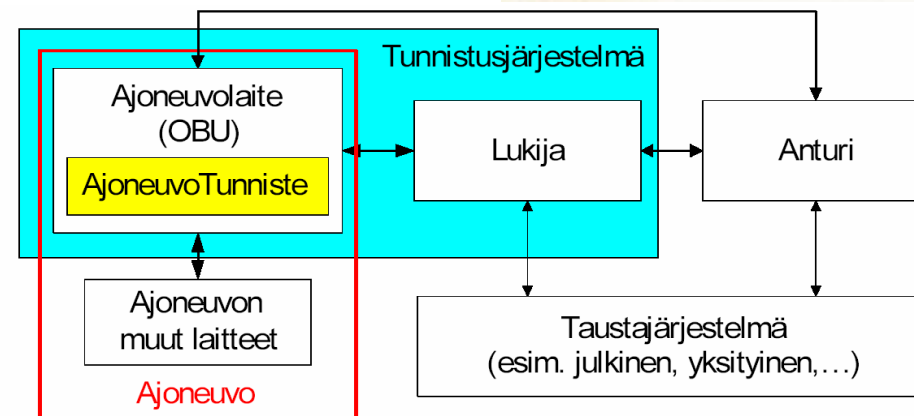

Ajoneuvojen etätunnisteet tavaraliikenteessä

- Kulunvalvonta satamissa, terminaaleissa ja rajanylityspaikoilla
- Vuoro-ohjaus ja opastus
- Tunnistaminen maksupisteissä

Kaikki tavaraliikenteen ajoneuvot

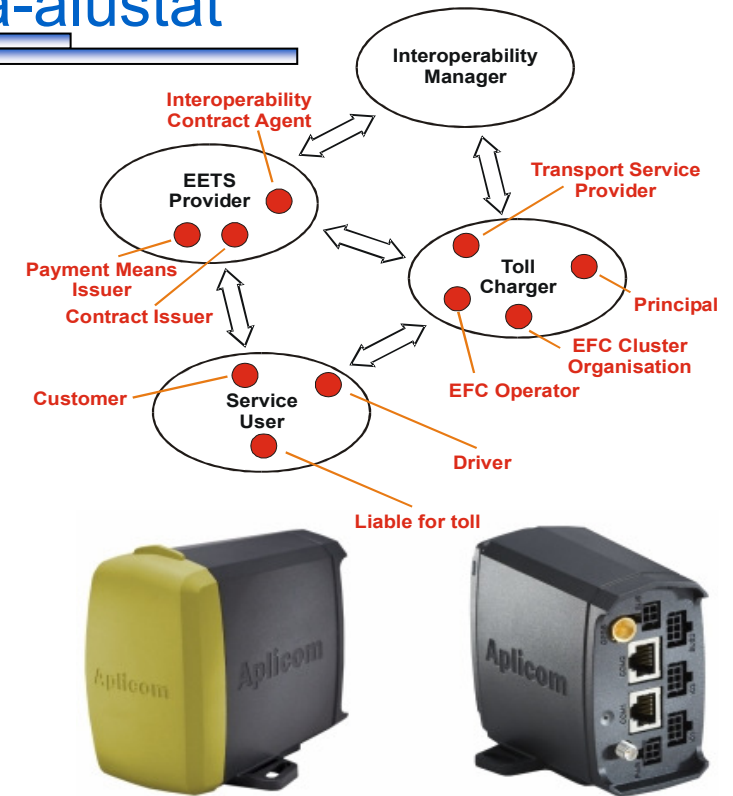

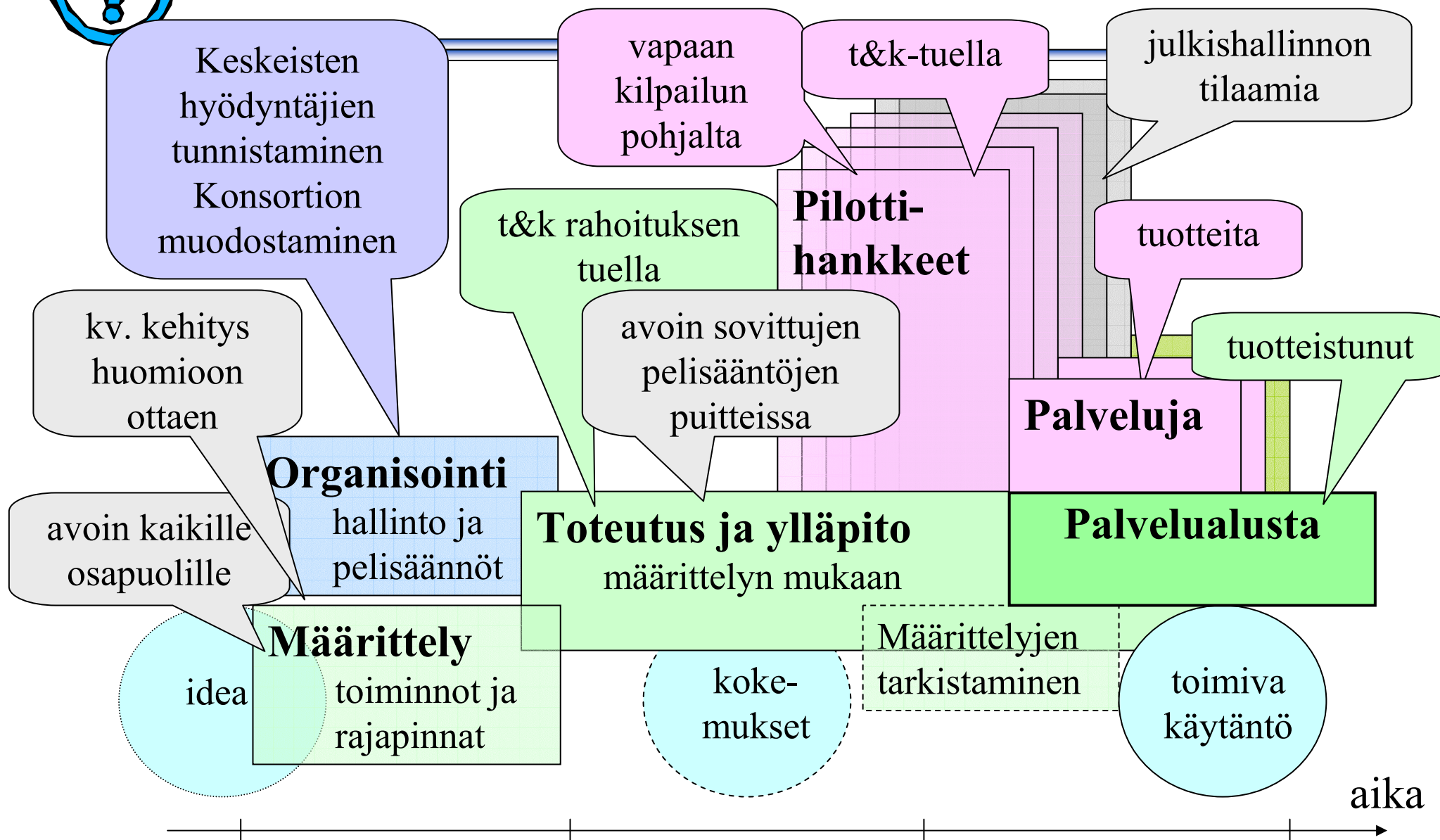
Maksusovellusten avoimet telematiikka-alustat

- Tiemaksut
- Vakuutusmaksut
- Leasing-maksut
- Kilometrikorvaukset
- Ajopäiväkirja
- Kaluston seuranta
- Vaarallisten aineiden kuljetusten seuranta
- Liikenteen olosuhdetietojen keruu

10.000 ajoneuvoa

Kehitysympäristön elinkaari

Kehitysympäristöt

- Päättösehdotus:
 - Päätetään käynnistää 1-4:n kehitysympäristön valmistelutyö (työvaliokunta) sekä selvittää rahoitus esiselvityksille ja laatia mahdollinen tarjouspyyntö.
 - Sovitaan mahdollisista isäntäorganisaatioista kehitysympäristöille tai vaihtoehtoisesti mahdollisuudesta kytkeä ne teemoihin.

Ohjelman tukipalvelut ja rahoitus

Ohjelman käytännön toimintaa ja arkirutiineja hoitaa ohjelman työvaliokunta ja sen hallinnoimat sekä organisoimat tukipalvelut:

- ✓ Hankesihteeri

- ✓ Horisontaaliset tukipalvelut - Help Desk
 - ✓ arkkitehtuurit, rajapinnat ja standardit
 - ✓ käytettävyys
 - ✓ lainsäädäntö, organisatoriset kysymykset

- ✓ *Viestintäpalvelut*

Ohjelman tukipalvelut ja rahoitus

- ✓ Yhteisrahoitteisella ”ÄLLI -ohjelmamaksulla” rahoitetaan ohjelman työvaliokunnan toiminta ja sen ohjelmalle tarjoamat ja organisoimat tukipalvelut.
- ✓ Ohjelmalle yhteisiä kustannuksia syntyy lisäksi viestinnästä sekä ohjelmatoiminnan edellyttämästä sidosryhmätyöstä.
- ✓ Tiehallinto laskuttaa ”ÄLLI -ohjelmamaksun” sovitun budjetin ja maksuosuuksien mukaisesti toteutuman mukaan johtoryhmäjäsensiltä 1-2 kertaa vuodessa.
- ✓ Teemoissa käynnistettävät haut ja hankkeet rahoitetaan tapauskohtaisesti teemojen ohjausryhmissä sovitulla tavalla. Erillistä ohjelmarahoitusta ei lähtökohtaisesti osoiteta teemoihin ja niiden hankkeisiin, vaan hankkeet ja niiden rahoitus syntyvät tarvelähtöisesti teemojen sisältä.

Ohjelman tukipalvelut ja rahoitus

- ✓ *ÄLLI tukipalveluiden arvioidut kustannukset*

	2007 (k€)	2008 – 2010 (k€/vuosi)
Ohjelmapäällikkö	20	100
Hankesihteeri, haut, seuranta, raportointi	20	150
Help desk	20	30
Viestintä, tiedotus, internetsivut, julkaisut	20	50
Yhteydenpito ja sidosryhmätyö	20	30
Summa	100	360

Ohjelman tukipalvelut ja rahoitus

- ✓ *Ehdotus ÄLLI tukipalveluiden rahoituksen jakautumisesta*

	Osuus (%)	2007	2008-2010 / vuosi
Summa		100k€	360k€
LVM	20	20	72
Tiehallinto	25	25	100
Ajoneuvohallintokeskus	10	10	36
Ratahallintokeskus	10	10	36
Merenkululaitos	10	10	36
Muut hallinnonalan virastot, kaupungit, YTV yhteensä	25	25	90
Summa	100	100 k€	360

Ohjelman tukipalvelut ja rahoitus

- ✓ Päätösehdotus:

- ✓ Esitetään, että johtoryhmä käy keskustelun kehittämisohjelman tukipalveluista, tarpeesta ja laajuudesta sekä tekee päätöksen seuraavista asioista.
 - ✓ Sovitaan yhteisellä rahoituksella toteutettavista tukipalveluista
 - ✓ Sovitaan ohjelman rahoitusmallista, yhteisrahoituksesta (ÄLLI -ohjelmamaksu) ja rahoituksen jakoperusteista sekä rahoitussitoumuksesta ja budjetista (seuraava Jory) vuosille 2007-2008.
 - ✓ Hyödynnetään Tiehallinnon sopimusta Jussa Consulting Oy:n kanssa ainakin vuoden 2007 loppuun ja mahdollisesti käynnistetään kilpailutus vuosille 2008-2010.
 - ✓ Lupa ohjelman Help Desk toiminnan hankinnan valmistelun käynnistämiseksi.

Viestinnän toimintalinjat

- ✓ ÄLLI -ohjelman viestinnällä pyritään tukemaan ohjelmatoimintaa, edistämään ohjelman tulosten toteutumista ja hyödyntämistä sekä palveluiden käyttöönottoa.
- ✓ Lisäksi ÄLLI -viestinnällä on rooli Älykkään liikenteen osaamisen ja tietämyksen levittäjänä - kuinka tieto- ja viestintätekniiikkaa hyödynnetään liikenteen ja liikkumisen turvallisuuden, sujuvuuden, mukavuuden, tehokkuuden sekä ympäristöystävällisyyden edistämisessä.
- ✓ Ohjelman viestinnässä hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti sähköisiä viestintäkanavia. Ohjelman internet-sivut perustetaan Tiehallinnon verkkosivujen/Web-hotelli alle esim. osoitteella www.alliohjelma.info.

Viestinnän toimintalinjat

- ✓ Ohjelmassa syntyvät raportit ja muut dokumentit tuotetaan ja jaetaan lähtökohtaisesti vain sähköisenä.
- ✓ Graafisen ilmeen (logo, internetsivut, julkaisu-, kalvopohja) suunnittelussa hyödynnetään Tiehallinnon sopimustoimittajaa (Zeeland).
- ✓ Ohjelmalle hankitaan viestintäpalvelujen toteuttaja, jonka tehtävänä on koordinoida ÄLLI viestintää, ylläpitää ja kehittää viestintäsuunnitelmaa sekä huolehtia ohjelman sisäisestä ulkoisesta viestinnästä

Viestinnän toimintalinjat

- ✓ Päätösehdotus:

- ✓ Esitetään, että johtoryhmä käy keskustelun ohjelman alustavasta viestinnän sisällöstä ja toimintalinjoista sekä tekee päätöksen seuraavista asioista.
 - ✓ Ohjelman graafinen ilme ja logon suunnittelu tilataan Tiehallinnon viestintätoimittajalta tarjouksen mukaisesti (Zeeland).
 - ✓ Ohjelman internetsivut kytketään Tiehallinnon internetsivujen alaisuuteen/web-hotelli
 - ✓ Päätetään laatia ohjelman esittelypaketti (internet-sivut, esite)
 - ✓ Ohjelmasta sähköinen, jolloin dokumentit tuotetaan lähtökohtaisesti ainoastaan sähköisinä

Kv-yhteydet

- ✓ Ohjelmatoiminnalla ja käynnistettävillä hankkeilla tavoitellaan kiinteää sidosta alan eurooppalaiseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan synnyttäen EU:n laajuisia ratkaisuja edistäen näin suomalaisten yritysten kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla.

Kv-yhteydet

- ✓ Esitetään, että johtoryhmä käy keskustelun kehittämisohjelman kansainvälisistä yhteyksistä ja niiden hyödyntämisestä.

- ✓ Päätetään:
 - ✓ käynnistää kartoitus, jossa selvitetään tiedossa olevien hankkeiden mahdollisuudet kv-kytkentään.
 - ✓ Kartoituksessa tulee selvittää muiden johtoryhmäjäsenten mahdolliset kv-kykennät
 - ✓ EU tason käynnissä olevat ja tulevat ohjelmat sekä niiden pelisäännöt
 - ✓ Sovitaan kartoituksen ohjaus ja rahoitus.

Muut asiat

- ✓ Yhteenveto yrityspalautteesta
- ✓ Yhteenveto aikataulusta ja päätöksistä
- ✓ Marraskuun johtoryhmän kokous (ehdotus: 20.11.2007 klo 9-11)
 - ✓ tilannekatsaus
 - ✓ teemat, kehitysympäristöt (toimintasuunnitelmat 2008-2010)
 - ✓ tukipalvelut (toimintasuunnitelma 2008-2010)
 - ✓ vuoden 2008 (-2010) rahoitus
- ✓ johtoryhmän aineistojen käsittely, jakelu

ÄLLI 23.8.2007, Tehtävät ja karkea aikataulu

